

Fremsat den 17. maj 2023 af Leif Lahn Jensen (S), Lars Christian Lilleholt (V), Henrik Frandsen (M), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), Peter Skaarup (DD), Ole Birk Olesen (LA), Mai Mercado (KF), Peder Hvelplund (EL), Martin Lidegaard (RV), Peter Kofod (DF), Sascha Faxø (ALT), Kim Edberg Andersen (NB) og Aaja Chemnitz (IA).

Forslag til folketingsbeslutning

om et stop for techindustriens kommercielle udnyttelse af danske børn og unge (borgerforslag)

Dette borgerforslag har til formål at beskytte børn og unges privatliv, trivsel og sikkerhed mod techfirmaernes kommercielle udnyttelse ved hjælp af algoritmer, digital manipulation, dataindsamling og adfærdsdesign.

Børn og unge er særlig sårbare over for indsamling og udnyttelse af persondata, da det kan markedsføre dem i ekstrem grad på grund af deres ukritiske forbrugsmønstre. Digital manipulation bliver stadig mere sofistikeret og effektiv i forhold til at tiltrække og fastholde børns opmærksomhed, hvilket både kan have negative konsekvenser for deres sikkerhed, mentale trivsel samt deres opfattelse af verden.

Derfor foreslås det konkret at indføre en eller flere af følgende love efter inspiration fra lovgivningen i lande, som vi normalt sammenligner os med:

- Forbud mod indsamling af data fra børn under 16 år.
- Forbud mod såkaldt adfærdsbaseret markedsføring til børn under 16 år.
- Forbud mod manipulerende designpraksisser, der kan påvirke børn til at se upassende indhold eller fastholde deres opmærksomhed mod deres vilje.
- Krav om, at techvirksomheder gennemfører og offentliggør en såkaldt Child Rights Impact Assessment efter engelsk forbillede før lanceringen af en større ny service eller et produkt målrettet børn og unge.
- Krav om, at techfirmaer offentliggør deres dataindsamlingspraksis, indholdsmoderationspraksis og algoritmiske brug, herunder hvilke datatyper og -mængder der indsamles og bruges til algoritmisk forstærkning eller targeting.

- Krav om klare, præcise og letforståelige politikker og procedurer for moderation af indhold og appeller af indholdsbeslutninger.
- Forbud mod enhver algoritmisk proces, der resulterer i ulovlig forskelsbehandling i henhold til gældende lovgivning.
- Krav om, at techfirmaer blokerer mindreåriges adgang til sociale medieplatforme såsom Instagram, TikTok og Snapchat, medmindre de har udtrykkelig tilladelse fra deres forældre.
- Krav om, at techfirmaer blokerer adgangen til pornografisk materiale for mindreårige.

De fremførte forslag er som nævnt inspireret af lovgivning fra forskellige lande, som vi typisk sammenligner os med, heriblandt:

- Frankrig, som for nylig har lavet en udvidelse af aldersverifikationskrav til sociale medieplatforme.
- Tyskland, som har lovgivning om beskyttelse af børn og unge mod uacceptabelt medieindhold og adgangskontrol.
- Storbritannien, som har lovgivning om beskyttelse af børn mod skadeligt internetindhold samt aldersverifikationskrav til pornografiske websteder.
- USA, der har skærpet krav til techudbydere gennem flere lovgivninger, bl.a. California Consumer Privacy Act og Children's Online Privacy Protection Act.

Bemærkninger til forslaget

Danske unge har ifølge Kulturministeriet et gennemsnitligt forbrug på underholdningsmedier på mere end 5 timer dagligt, samtidig har danske børn og unge europæisk rekord i at sidde foran en skærm. Ifølge Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, VIVE, er der også sket et markant fald i børns og unges fysiske samvær med jævnaldrende. Hvor de tidligere var fysisk sammen ude eller hjemme hos hinanden, foregår en stor del af samværet i dag online på sociale medier og i computerspil. Det er en udvikling, der især ses hos drengene, der ser meget mindre til deres venner.

Udviklingen reducerer i væsentlig grad børns og unges vigtige oplevelse af fysiske, mere overskuelige og sanselige fællesskaber uden utidig indblanding fra kommercielle aktører, der ikke tager hensyn til brugernes interesser eller ve og vel. Med andre ord er den digitale legeplads, som de unge konstant færdes på, kommerciel, overvåget, dybt adfærdreguleret og slet ikke indrettet med brugernes sikkerhed og velbefindende for øje. Den er alene indrettet med fokus på at øge deres tids- og opmærksomhedsforbrug. Som eksempel på denne skadelige utidige indblanding i børns liv kan nævnes, at Epic Games, der står bag spillet »Fortnite«, for nylig er blevet idømt en historisk stor bøde af den amerikanske forbrugerrettighedsorganisation FTC på 245 mio. amerikanske dollar for at manipulere børns adfærd.

Lovgivning kan naturligvis ikke stå alene, men kan i høj grad bidrage til at beskytte børns privatliv og sikkerhed online. Tyskland, Frankrig og Storbritannien har som sagt allerede indført lovgivning på området, og Danmark bør derfor straks lade sig inspirere af deres tiltag. For eksempel har Frankrig vedtaget lovgivning, der kræver aldersverifikation på pornografiske websteder, og ønsker nu at udvide disse krav til mainstream sociale medier. Tyskland har allerede indført lovgivning om beskyttelse af børn og unge mod uacceptabelt medieindhold og adgangskontrol. Storbritannien har indført lovgivning om beskyttelse af børn mod skadeligt internetindhold samt aldersverifikation for pornografiske websteder.

Forskning har også vist, at techfirmaers udnyttelse af børns opmærksomhed og persondata kan have negative konsekvenser for børns mentale sundhed og deres opfattelse af verden. En undersøgelse fra Royal Society for Public Health i 2017 fandt, at sociale medier kan have en negativ indvirkning på børns mentale sundhed og velvære. Yderligere forskning har vist, at børn og unge kan være særlig sårbare over for manipulerende designpraksisser og såkaldt algoritmisk forstærkning af indhold på sociale medier. En undersøgelse fra Stanford University i 2018 viste således, at børn og unge havde svært ved at skelne mellem reklamer og indhold på sociale medier, og at manipulerende designpraksis kunne føre til en forvridning af deres opfattelse af verden.

Et andet vigtigt argument er, at en klar og utvetydig lovgivning især kan være et effektivt tiltag, fordi den kan understøtte forældrene i at tage det nødvendige ansvar i opdragelsen af deres børn. Det er en kamp, som for nuværende er tabt, så længe forældrene står alene over for techfirmaernes uendelige ressourcer. Ved at implementere enkelte eller flere af de foreslåede foranstaltninger, herunder forbuddet mod dataindsamling fra børn under 16 år, forbuddet mod adfærdsbaseret markedsføring til børn under 16 år samt kravet om en såkaldt Child Rights Impact Assessment før lanceringen af større nye services eller produkter, vil vi bedre kunne beskytte vores børn mod den skadelige påvirkning fra techfirmaer og deres kommercielle interesser. Samtidig vil kravet om tydelige og letforståelige politikker og procedurer for moderation af indhold samt appeller af indholdsbeslutninger også bidrage til at øge gennemsigtigheden og ansvarligheden i techfirmaernes praksisser.

Desuden vil et forbud mod manipulerende designpraksisser, som især algoritmestyret, personaliseret og følelsesfremkaldende indhold, kunne beskytte børn mod at se upassende indhold eller udvikle afhængighed. Dette omfatter også kravet om, at techfirmaerne blokerer adgangen for mindreårige under 15 år til sociale medieplatforme som Instagram, TikTok og Snapchat, medmindre de har forældrenes tilladelse. Disse tiltag vil bidrage til at beskytte vores børn mod upassende indhold samt sikre, at de kan navigere sikkert på sociale medier. Ved at gennemføre en eller flere af disse foranstaltninger vil vi som nævnt følge i fodsporene på andre lande, der allerede har vedtaget ansvarlige love på dette ekstremt vigtige område.

Om fremsættelsen i Folketinget

Forslagsstillerne i Folketinget bemærker, at der er tale om et borgerforslag, som inden for den fastsatte frist har opnået det antal støttetilkendegivelser fra borgere, som kræves for at få forslaget fremsat og behandlet som beslutningsforslag i Folketinget.

Borgerforslaget er oprindeligt indgivet af Imran Rashid, Frederiksberg, som hovedstiller med Morten Munthe Fenger, København, Morten Vittrup Baggesen, Ballerup, Jesper Balslev, København, David Troutman Madsen, Gentofte, Bent Meier Sørensen, Frederiksberg, Nicola Nyhave, Holbæk, Dorte Ågård, Aarhus, Niels Jakob Pasgaard, Skanderborg, og Louise Klinge, Helsingør, som medstillere.

Forslagsstillernes fremsættelse af forslaget for Folketinget er alene udtryk for, at forslagsstillerne på vegne af de partier, som støtter borgerforslagsordningen, påtager sig at opfylde en nødvendig betingelse for, at borgerforslaget kan blive behandlet i Folketinget i overensstemmelse med intentionerne bag ordningen.

Fremsættelsen kan således ikke tages som udtryk for, at forslagsstillerne nødvendigvis støtter forslagens indhold.

Skriftlig fremsættelse

Leif Lahn Jensen (S), Lars Christian Lilleholt (V), Henrik Frandsen (M), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), Peter Skaarup (DD), Ole Birk Olesen (LA), Mai Mercado (KF), Peder Hvelplund (EL), Martin Lidegaard (RV), Peter Kofod (DF), Sascha Faxø (ALT), Kim Edberg Andersen (NB) og Aaja Chemnitz (IA)::

Vi tillader os herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om et stop for techindustriens kommercielle udnyttelse af danske børn og unge (borgerforslag).

(Beslutningsforslag nr. B 120)

Der er tale om et borgerforslag, som inden for den fastsatte frist har opnået det antal støttetilkendegivelser fra bor-

gere, som kræves for at få forslaget fremsat og behandlet som beslutningsforslag i Folketinget.

Fremsættelsen er alene udtryk for, at forslagsstillerne på vegne af de partier, som støtter borgerforslagsordningen, påtager sig at opfylde en nødvendig betingelse for, at borgerforslaget kan blive behandlet i Folketinget i overensstemmelse med intentionerne bag ordningen for borgerforslag.